

Світлана Шуйка (*Svitlana Shyika*)

Рівне, Національний університет водного господарства та природокористування

АД'ЕКТИВНІ КОМПОНЕНТИ СКЛАДНИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ ІМЕН В ОСНОВАХ ПРИЗВИЩ РІВНЕНЩИНИ

Adjective Components of Complex Slavic Names in The Bases of Surnames of The Rivne Region

ABSTRACT: The article is devoted to the study of surnames of the Rivne region (Rivne region of Ukraine), derived from adjectival bases – structural components of complex Slavic names. Adjective anthroponymic bases with benevolent, noble-wishful semantics *Hod-*, *Dobr-*, *Drag-*, *Lyub-*, *Myl-*, *Rad-*, *Svyat-* are considered in comparison with the primary appellative counterparts. They are also reconstructed from toponyms and a significant array of regional surnames – single-root suffixal derivatives, toponymic and composite nominal formations. The systematicity, completeness and integrity of the study are ensured by the distribution of the material by lexical-semantic subgroups, giving examples of onyms from other Ukrainian and Slavic territories. Extensive factual material, results of linguistic analysis and strictly structured research methodology can, in the future, be applied to the study of other groups of regional personal vocabulary.

KEYWORDS: adjective, anthroponym, name, surname, semantics

Вступні зауваги

Проблематика розмежування відкомполітичних первинних основ типу *Mil* < *Miroslav*, *Jar* < *Jaroslav* і співзвучних загальних означень *milъ*, *jarъ* та похідних від них (гіпокористичних, демінутивних) антропонімів піднята в середині минулого століття польським мовознавцем Станіславом Роспондом залишається актуальною в ономастичному науковому середовищі й досі¹. Українська науковиця Марія Олексіївна Демчук виділяє окремі групи антропонімів, які класифікує як відкомполітичні утворення, напр., *Преславъ* від *Пре[ди]славъ*, а не від

¹ С. Роспонд, *Структура и классификация древневосточнославянских антропонимов (имена)*, «Вопросы языкознания» 1965, № 3, с. 21.

апелятива *преславний*; антропооснову *Бел-* розглядає як скорочення композитних імен болг. *Белизар*, *Белослав*, хорв. *Beligoj*, серб. *Belimir*². Натомість болгарський ономаст Стефан Ільчев виводить, зокрема, чоловіче особове ім'я *Бел(о)* від прикметників *бел*, *бял* 'білий'³, пор. також ст.-пол. (1373) *Biel*, (1340) *Biala* від *biały* 'білий'⁴. З обережністю підходить до подібної диференціації чеський дослідник Ян Свобода, який до відкомполітичних імен відносить старочеські антропоніми, що мають стійкі паралелі у слов'янських мовах⁵.

Складність розмежування співзвучних відкомполітичних та відапелятивних антропонімів викликана, насамперед, їх архаїчністю й асемантичністю. Із позиції сучасного дослідника можна тільки приблизно пояснити мотиви іменування, первинне значення лексем, силу їхнього емоційного впливу. Щоб правильно визначити достовірний смисл особових імен треба, за твердженням Михайла Морощкіна, «бути присутнім при самому процесі їх творення і походження»⁶. Не додають ясності розуміння природні діяхронічні віддалення від автентичної форми слова, різні морфологічні деривативні нашарування тощо. Тому, досліджуючи прізвища варто, на думку Павла Павловича Чучки, виходити з того, що «прізвища не походять безпосередньо ні від імен, ні від апелятивів чи від топонімів», а «виникають з прізвищ – відіменних, відапелятивних та відтопонімних» і предметом уваги, має бути «не все прізвище з його колишньою семантикою, а тільки допрізвищева семантика його твірної основи»⁷. Тому важливими складниками методики з'ясування генетичних основ особових назв мають стати процеси розкладу й поділу їх за коренями, а результатом реконструкції – вихідне слово, антропооснова, компонент слов'янського імені-композита тощо, з якого постало спадкове прізвище.

Мета статті – дослідити прізвища Рівненщини (Рівненської області України), похідні від ад'єктивних основ – структурних компонентів складних слов'янських імен. **Об'єктом дослідження** виступають прізвища Рівненщини, похідні від слов'янських імен, **предметом розгляду** – прикметникові прізвищеві основи – компоненти складних слов'янських автохтонних імен із доброзичливою, благородно-побаажальною семантикою: *Год-*, *Добр-*, *Драг-*, *Люб-*, *Мил-*, *Рад-*, *Свят-*.

Пропонована розвідка є частиною комплексного дослідження регіональної прізвищевої системи й органічно вкладається в парадигму сучасних антропо-

² М. О. Демчук, *Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV-XVII ст.*, Київ 1988, с. 53-55, 65.

³ С. Ільчев, *Речник на личните и фамилни имена у българите*, София 1969, с. 70.

⁴ Z. Kowalik-Kaleta, L. Dacewicz, B. Raszewska-Żurek, *Słownik najstarszych nazwisk polskich pochodzenie językowe nazwisk otówionych w „Historii nazwisk polskich”* [далі – SNNP], t. 1, Warszawa 2007, s. 13-14.

⁵ J. Svoboda, *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964, s. 42-43.

⁶ М. Я. Морощкин, *Славянский именослов, или собрание славянских личных имён в алфавитном порядке*, Санкт-Петербург 1867, с. 2.

⁷ П. П. Чучка, *Антропонімія Закарпаття*, Ужгород 2008, с. 389-390.

німічних, зокрема українсько-польських досліджень⁸. Її науковою основою стали праці М. О. Демчук, М. Морошкіна, С. Роспонда, Я. Свободи, П. П. Чучки, а також продовжувана багатотомна монографія Віктора Петровича Шульгача *Нариси з праслов'янської антропонімії*⁹. Джерельною базою дослідження послужили прізвища, вилучені з літописних та архівних джерел, наукових та науково-популярних праць, зокрема місцевого краєзнавця Ярослава Остаповича Пури¹⁰, матеріалом для зіставного аналізу – особові назви з ономастичних словників Степана Борисовича Веселовського¹¹, Василя Ірклієвського¹², Янеза Кебера¹³, Зофії Ковалік-Калети, Леонарди Дацевич та Беати Рашевської-Журек¹⁴, Велімира Михайловича¹⁵, Добрави Молданової¹⁶, Катажини Сковронек (ред.) та ін.¹⁷, Миколи Михайловича Тупикова¹⁸ та ін.

Методика дослідження передбачає реконструювання з історичних і сучасних регіональних прізвищ твірних слов'янських антропооснов, розгляд їх у системі з іменними й апелятивними мотиваційними відповідниками, лексико-семантичний і словотвірний аналіз особливостей окремих власних назв, наведення прикладів онімів з інших українських і слов'янських територій. Роботу виконано інтеграцією взаємодоповнювальних методів: описового, узагальнення і систематизації, порівняльно-історичного, лінгвістичного аналізу.

Прізвища, похідні від антропооснови *Год-* (< *god-)

Антропонімна основа *Год-* відбита в структурі двоосновних слов'янських імен *Годимир*, *Годослав*, *Годислав*¹⁹, *Брзгод*²⁰, відантропонімного ойконіма *Годів* на Тернопільщині. Генеза її продовжує псл. *godъ < *goditi 'годи-

⁸ С. Шийка, *Прізвища Рівненщини із суфіксом -ськ у контексті германо-слов'янського мовного розвитку*, «Slavia Orientalis» 2025, т. LXXIV, № 4, с. 129-146; С. Шийка, *Прізвища Рівненщини із суфіксами -ук-, -юк-, -чук- у контексті українсько-польських досліджень*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 2025, т. 60, с. 1-22; С. Шийка, *Еволюція прізвищ із суфіксом -ик (-ік) < *-ikъ на локально близьких українсько-польських територіях*, «Київські полоністичні студії» 2025, т. 41, с. 551-565.

⁹ В. П. Шульгач, *Нариси з праслов'янської антропонімії*, ч. I-IX, Київ 2008-2025.

¹⁰ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища Рівненщини*, ч. I, IV-V, Рівне 1984-1990; Я. О. Пура, *Край наш у назвах*, ч. 1-4, Рівне, 1991-2002.

¹¹ С. Б. Веселовский, *Ономастикон: древнерусские имена, прозвища и фамилии*, Москва 1974.

¹² В. Ірклієвський, *Етимологічний словник українських прізвищ*, Мюнхен 1987.

¹³ J. Keber, *Leksikon priimkov*, Ljubljana 2021.

¹⁴ SNNP.

¹⁵ В. Михайлович, *Српски презименик*, Нови Сад 2002.

¹⁶ D. Moldánová, *Naše příjmení*, Praha 2010.

¹⁷ *Nazwiska w Polsce*, [w:] <https://nazwiska.ijppan.pl/?> (18.05.2026).

¹⁸ Н. М. Тупилов, *Словарь древне-русских личных собственных именъ*, Санкт-Петербург 1903.

¹⁹ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 75.

²⁰ П. Чучка, *Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник*, Ужгород 2011, с. 125.

ти'²¹, пор. ст.-укр. *годный* 'достойний', укр. *гódний, г'ідний* 'такий, що має високі позитивні якості; достойний', *гóжий* 'гарний на вроду; вродливий', 'придатний'²², укр діал. *года* 'передшлюбна угода'²³.

Усічений варіант одного із зазначених повних двоосновних слов'янських імен *Год* (пор. болг. *Гóда, Гóде, Гóдо*²⁴, серб. **Год, *Годо*²⁵, слов. **God, Goda, Godi, Godo*²⁶), реалізується в сучасному регіональному прізвищі *Год*²⁷. Рефлексами відновлених В.П. Шульгачем праслов'янських префіксальних дериватів **Lagoda, *Negoda, *Prigoda, *Sъgodъ* (пор. також, наведені вченим, приклади слов'янських антропонімів)²⁸ виступають прізвища **Згода**, (похідне) **Згодько**; **Лагода**, (похідне) **Лагодюк**²⁹; **Негода**, (похідне) **Негодюк**³⁰; **Пригода**³¹, (похідні) **Пригódін**³², **Пригожук**³³. Серед суфіксальних дериватів: (1860) Сімеонъ Ивановъ **Годунъ**³⁴, **Годун**³⁵, (похідні) **Годунко**, **Годунóк**³⁶, **Годунов**, **Годунюк**³⁷; **Гóжий**³⁸, (похідні) **Гоженко**, **Гожик**³⁹, пор. ст.-укр. (1585) Грицко *Годунъ*⁴⁰, рос. (1648) Пятка *Годовъ*, (1585) Иванъ Васильевичъ *Годуновъ*⁴¹, укр. *Годак, Годей, Годик, Годило, Годин, Годич, Годнюк, Годняк, Годяк, Гожак, Гоженко*⁴², ст.-пол.

²¹ *Этимологический словарь славянских языков. Праославянский лексический фонд* [далі – ЕССЯ], вып. 6, Москва 1979, с. 191-192.

²² *Словник української мови в 11 томах* [далі – СУМ], т. II, Київ 1971, с. 64, 104, 105.

²³ *Етимологічний словник української мови* [далі – ЕСУМ], т. 1, Київ 1982, с. 544-545.

²⁴ С. Илчев, *Речник...*, с. 136.

²⁵ В. Михаїлович, *Српски презимени...*, с. 247.

²⁶ J. Keber, *Leksikon...*, s. 212.

²⁷ *Телефонний довідник України. За алфавітом. Рівне*, [в:] <https://spravka109.net/ua/ukraine> > Рівне (18.05.2026).

²⁸ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VIII, Київ 2023, с. 138-140.

²⁹ *Телефонний довідник...*

³⁰ Там само.

³¹ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, Рівне 1997, с. 236.

³² Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, Рівно 1989, с. 97.

³³ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, Рівне 1990, с. 132.

³⁴ *Метричні книги православних церков Ровенського повіту. 1860*, [в:] *Державний архів Житомирської області*, ф. 1, оп. 78, спр. 1148, с. 147.

³⁵ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 26.

³⁶ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. I, Рівно 1984, с. 35.

³⁷ *Реабілітовані історією. Рівненська область, редкол., А. А. Жив'юк (відп. секр.)* [далі – *Реабілітовані історією*], кн. 4, Рівне 2014, с. 141.

³⁸ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 33.

³⁹ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 170.

⁴⁰ Н. М. Тупиков, *Словарь древне-русских...*, с. 109.

⁴¹ Там само, с. 517.

⁴² В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 183.

(1250) *Godula*, (1204) *Godzien*⁴³, пол. *Godala*, *Godawa*, *Godek*, *Godleś*, *Godon* (всього 24 прізвища)⁴⁴, та інші⁴⁵.

Засвідчене на Рівненщині прізвище **Пшигодський**⁴⁶ (пол. *Przygodzki*) має явно виражене польське походження за структурою (*Przygod-zki*), топонімною мотиваційною базою (ойконіми *Przygody*, *Przygodzice*) та географією поширення в історичному розвитку (історичний запис (1580) *Przygodzki* (*Przygocki*); у сучасній Польщі прізвище *Przygodzki* носять 2333 особи)⁴⁷. Прізвище **Незгодзинський**⁴⁸ (*Не-згодзин-ський*) може вказувати на відтопонімний зв'язок (напр. ойконім *Незгода* (пол. *Niezgoda*), або посесивну залежність з особою за прізвиськом *Незгода*, що характеризує людину, яка не погоджується з іншими.

Прізвища, похідні від антропооснови *Добр-* (< **dobr-*)

Препозиційним ад'єктивним компонентом низки композитних слов'янських імен типу *Добриян*, *Добройой*, *Добровит*, *Доброгнів*, *Доброгост*, *Добродій*, *Доброжир*, *Добролюб*, *Добромил*, *Добромир*, *Добромисл*, *Доброслав*, *Добротвор*, *Доброход*⁴⁹ виступає корінь *Добр-*. Він також відтворюється з назви села *Добрятин* Дубенського району, пор. ще укр. ойконіми *Добровеличівка*, *Доброводи*, *Доброміль*, *Добропілля*, *Добротвір*, *Добрянка*, гідронім *Добривідка*⁵⁰. Близько півсотні засвідчених регіональних прізвищ мотивовані коренем *Добр-*, з яких тільки півтора десятка композитних утворень.

Позитивна семантика антропооснови *Добр-* зумовлена змістом мотиваційного прикметника *добрий* < псл. *dobry* 'відповідний, підходящий, корисний'. Ад'єктив у різних варіантах використовується в слов'янському мовному просторі, зокрема: блр. *дóбры*, болг. *добър*, в.-луж., н.-луж., пол. *dobry*, д.-руськ. *добрыи*, мак. *добар*, рос. *дóбрый*, серб.-хорв. *dòбар*, *dòбрї*, слвн. *dóber*, слвц., чеськ. *dobry*⁵¹. У староукраїнській мові лексема *добрий*, *добрій*, *добрь* передавала ширше значення: 'добророзумний; близький, вірний; відданий; гідний пошани; схвальний, вартий наслідування; праведний; розумний, вихований; досвідчений, кваліфікований; спокійний', пор. укр. діал. *добрий* 'хороший; незлий; привітний; вдалий; сильний, міцний'⁵².

⁴³ *SNNP*, s. 48.

⁴⁴ *Nazwiska w Polsce...*

⁴⁵ М. О. Демчук, *Слов'янські автохтонні...*, с. 58, 70; В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VIII, с. 140-148.

⁴⁶ *Реабілітовані історією*, кн. 7, Рівне 2017, с. 650.

⁴⁷ *Nazwiska w Polsce...*

⁴⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 6, Рівне 2016, с. 548.

⁴⁹ Г. С. Лозко, *Рідні імена. Слов'янський іменослов*, Тернопіль 2011, с. 87.

⁵⁰ В. В. Лучик, *Етимологічний словник топонімів України*, Київ 2014, с. 190.

⁵¹ *ЕСУМ*, т. 2, Київ 1985, с. 98.

⁵² В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, Київ 2019, с. 143-144.

У результаті субстантивації прикметника *добрий* та подальшої антропонімізації на деякому етапі лінгвістичного розвитку могло утворитися спадкове прізвище *Добрий*, яке формалізувалося в сучасне регіональне прізвище *Добрий*⁵³, пор. також болг. чол. імена *Добри*, *Добрый*⁵⁴, ст.-укр. (1610) Семень *Доброй*⁵⁵, (1649) Грыцько *Добры(у)*⁵⁶, укр. *Добрий*⁵⁷, ст.-пол. (1395) *Dobry*⁵⁸, чеськ. *Dobr*, *Dobry*⁵⁹ та ін. антропоніми у дослідженні В. Шульгача⁶⁰. Інші однокореневі прізвища – це лексико-семантичні утворення від слов'янських імен – скорочень композитних особових назв на *Добр-*, або морфологічні нарощення антропооснови *Добр-* деяким простим чи складним суфіксом, напр.: *Добра́к*⁶¹, пор. серб. особове ім'я **Добряк* – основа прізвища *Добраковић*⁶², укр. *добря́к* 'добра людина'⁶³, ст.-пол. прізвище (1394) *Dobrak*, розм. *dobrak*, псл. **dobrakъ* 'той, хто добрий, лагідний'⁶⁴ та ін.⁶⁵; *Добре́ня*⁶⁶, *Добринь*⁶⁷, (похідні) *Добренюк*⁶⁸, *Добренчук*, *Добринюк*, *Добрінчук*⁶⁹, пор. слов. імена *Добриня*, *Добронь*, *Добрун*, *Добрян*⁷⁰, укр. прізвище *Добрин*⁷¹, ст.-пол. (1443) *Dobran*, псл. **dobranъ* 'добра, чесна людина'⁷², словн. *Dobrin*, *Dobrina*, *Dobrinja*⁷³.

При формуванні регіональних патронімних прізвищ (1913) *Добрашев* Мих. Еф.⁷⁴, *Добров*⁷⁵ та (похідне) *Добровенко*⁷⁶ спостерігається іншомовний вплив;

⁵³ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. I, с. 37.

⁵⁴ С. Илчев, *Речник...*, с. 175; усі аналізовані в статті антропоніми подано в графіці тих писемних джерел, із яких їх вилучено; в дужках зазначено рік фіксації історичних назв.

⁵⁵ Н. М. Тупиков, *Словарь древне-русских...*, с. 129.

⁵⁶ *Регистр Війська Запорозького 1649 року*, відп. ред. Ф. П. Шевченко, Київ 1995, с. 271.

⁵⁷ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 247.

⁵⁸ *SNNP*, s. 35.

⁵⁹ D. Moldánová, *Naše příjmení*, s. 42-43.

⁶⁰ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, с. 144.

⁶¹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 44.

⁶² В. Михаїлович, *Српски презименик...*, с. 319.

⁶³ *ЕСУМ*, т. 2, Київ 1985, с. 98.

⁶⁴ *SNNP*, s. 35.

⁶⁵ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, с. 146.

⁶⁶ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 36.

⁶⁷ *Телефонний довідник...*

⁶⁸ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 180.

⁶⁹ *Телефонний довідник...*

⁷⁰ П. Чучка, *Слов'янські особові імена...*, с. 158-159, 162.

⁷¹ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 247.

⁷² *SNNP*, s. 35.

⁷³ J. Keber, *Leksikon...*, s. 147.

⁷⁴ М. В. Довнар-Запольский, *Весь Юго-Западный край: справочная и адресная книга по Киевской, Волынской, Подольской губерниям*, Київ 1913, с. 734.

⁷⁵ *Реабілітовані історією*, кн. 4, с. 356.

⁷⁶ *Телефонний довідник...*

з цього приводу пор. укр. *Добрев, Добров*⁷⁷, болг. *Дѳбрев, Добрушов*⁷⁸, серб. (похідне) *Добрашевић, Добрев*⁷⁹.

До продуктивних особових назв відносяться прикметникові прізвища відтопнімого походження або за певною посесивною ознакою на *-ський*, які утворені від основ, поширених іншими суфіксами, зокрема: (1891) Аркадій Сильвестрович *Добржинський*⁸⁰, (1818) Ігнатій *Добрачинський*⁸¹, (1570) Андрій *Добринський*⁸² / *Добрінський*⁸³, *Добрицький*⁸⁴, (1821) Аванасій *Добровольський*⁸⁵ / *Добровольський*⁸⁶, *Доброжанський*⁸⁷, *Доброчинський*⁸⁸ / (1778) Григорій *Доброчинський*⁸⁹, *Добруцький*⁹⁰, (1620) «велебного в Бозе отца Никона *Добрянського*, архимандрита игумена бывшого Пересопънищкого»⁹¹ / *Добрянський*⁹² та ін. Пор. укр. *Добруцький, Добрянський*⁹³, *Добранський, Добринський, Добровольський, Доброчинський, Добруцький, Добрянський*⁹⁴, *Добринський, Добрицький, Добровольський, Доброчинський, Добрянський*⁹⁵, *Доброчинський, Добровільський, Добровольський, Добрінський, Добруцький, Добрянський*⁹⁶, болг. *Дѳбрински, Добровѳлски, Добрянски*⁹⁷, серб. *Добрански*⁹⁸, ст.-

⁷⁷ К. Д. Глуховцева, І. Я. Глуховцева, В. В. Леснова, *Словник прізвищ жителів Луганщини* [далі – *СПЖЛ*], т. 1, Луганськ 2011, с. 236-237.

⁷⁸ С. Ілчев, *Речник на личните и фамилни имена...*, с. 175-176.

⁷⁹ В. Михаїловић, *Српски презименик...*, с. 319.

⁸⁰ І. Ф. Мацкевич, *Адрес-календарь Волынской губернии на 1892 год*, Житомир 1891, с. 131.

⁸¹ *Метричні книги православних церков Ровенського повіту. 1818*, [в:] *Державний архів Житомирської області*, ф. 1, оп. 78, спр. 1101, с. 46.

⁸² О. Цинкаловський, *Стара Волинь і Волинське Полісся*, т. 1, Вінніпег 1984, с. 153.

⁸³ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, Рівне 1990, с. 44.

⁸⁴ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 4, с. 187.

⁸⁵ Н. І. Теодорович, *Историко-статистическое описание церквей и приходов Волынской епархии*, т. II, Почаев 1889, с. 1105.

⁸⁶ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 36.

⁸⁷ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 180.

⁸⁸ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 180.

⁸⁹ Н. І. Теодорович, *Историко-статистическое описание...*, с. 896.

⁹⁰ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 4, Рівне 2002, с. 187.

⁹¹ *Архив Юго-западной России, издаваемый Временной комиссией для разбора древних актов*, т. VI, ч. 1, Киев 1883, с. 485.

⁹² Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 36.

⁹³ П. Чучка, *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник*, Львів 2005, с. 200.

⁹⁴ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 247-248.

⁹⁵ *СПЖЛ*, с. 237-238.

⁹⁶ Ф. Богдан, *Словник українських прізвищ у Канаді*, Вінніпег – Ванкувер 1974, с. 48-49.

⁹⁷ С. Ілчев, *Речник на личните и фамилни имена...*, с. 174-176.

⁹⁸ В. Михаїловић, *Српски презименик...*, с. 319.

-пол. (1496) *Dobraczyński*⁹⁹, пол. *Dobrowolski*¹⁰⁰, ст.-руськ. (1425) *Добрынский* Федор Константинович¹⁰¹.

Композитні прізвища цієї тематичної підгрупи утворені поєднанням прикметникової основи *Добр(о)-* з характеристичною ознакою 'добрий' із пов'язаною з нею іменниковою чи дієслівною основами. Серед них, зокрема, такі прізвища: **Добридень**, **Добридень**¹⁰², пор. укр. усталене привітання *добридень* 'привітання вдень; добрий день'¹⁰³, *добрі-день* 'доброго дня'¹⁰⁴, укр. прізвища *Добриденко*, *Добридень*, *Добридень*¹⁰⁵, *Добридень*, *Добридень*¹⁰⁶, пор. також серб. (1712) *Добројутро*¹⁰⁷; **Добробч**¹⁰⁸, утворене поєднанням антропооснов *Добр(о)* і *Боч* (подальший розвиток неоднозначний: *Боч* < *бок*, укр. *бік*, або *Боч* < укр. діал. *бочарь* 'боднар'¹⁰⁹); **Добродій**¹¹⁰ < спадкового прізвища *Добродій*, утвореного лексико-семантичним способом від слов'янського імені *Добродій*¹¹¹ чи укр. апелювання *добродій* 'той, хто дає кому-небудь допомогу, підтримку і т. ін.; благодійник'¹¹², пор. ст.-укр. (1649) *Якимь Добродѣй*¹¹³, укр. *Добродій*¹¹⁴, *Добрадій*¹¹⁵, пол. *Dobrodziej*¹¹⁶, серб. *Добродіјев*¹¹⁷; **Доброніченко**¹¹⁸ < антропоніма *Доброніченко*, похідного від поєднання основ *Добр(о)* + *Ніч*, пор. укр. *добраніч* 'побажання приємного сну, доброго відпочинку'¹¹⁹, *добра-ніч* 'доброї ночі, спокійної ночі'¹²⁰; **Добронрав**¹²¹ < похідне від антропоніма *Добронрав*, утвореного від поєднання антропооснов *Добр(о)* і *Нрав* (ст.-слов. *нравъ*, укр. *норов* 'норов'¹²²;

⁹⁹ *SNP*, s. 35.

¹⁰⁰ *Nazwiska w Polsce...*

¹⁰¹ С. Б. Веселовский, *Ономастикон...*, с. 97.

¹⁰² Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 44.

¹⁰³ СУМ, т. II, Київ 1971, с. 321.

¹⁰⁴ Б. Грінченко, *Словарь української мови в 4 томах...*, т. 1, Київ 1907, с. 398.

¹⁰⁵ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 247.

¹⁰⁶ *СПЖЛ*, с. 236.

¹⁰⁷ В. Михаїлович, *Српски презименик...*, с. 323.

¹⁰⁸ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. I, с. 37.

¹⁰⁹ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VIII, Київ 2023, с. 266.

¹¹⁰ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 45.

¹¹¹ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 87.

¹¹² СУМ, т. II, Київ 1971, с. 324.

¹¹³ *Ресстр...*, с. 366.

¹¹⁴ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 248.

¹¹⁵ Ф. Богдан, *Словник українських прізвищ...*, с. 48.

¹¹⁶ *Nazwiska w Polsce...*

¹¹⁷ В. Михаїлович, *Српски презименик...*, с. 322.

¹¹⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 4, с. 359.

¹¹⁹ СУМ, т. II, Київ 1971, с. 320.

¹²⁰ Б. Грінченко, *Словарь української мови...*, т. 1, с. 398.

¹²¹ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 180.

¹²² *ЕСУМ*, т. 4, Київ 2003, с. 112.

укр. *но́ров* ‘вдача, характер’)¹²³, пор. укр. *Добронрав, Добронравов*¹²⁴, рос. *Добронравов*, ст.-руськ. *добронравый* ‘доброзичливий’¹²⁵; **Добротвор**¹²⁶ < прізвиська, утвореного лексико-семантичним способом від слов’янського імені *Добротвор*¹²⁷, або скорочення *добротвор* < *добротворець* ‘благодійник’¹²⁸, пор. укр. прізвища *Добротвір, Добротвор, Добротворенко*¹²⁹; **Доброскок**¹³⁰ < *Добр(о) + Скок* (від укр. *скок* ‘стрибок’¹³¹), пор. укр. *Доброскок*, (похідне) *Доброскоченко*¹³², рос. *Доброскоков*, пол. *Dobroskok*¹³³.

Прізвища, похідні від антропооснов *Дорог-*, *Драг-* (< **dorg-*)

Ад’єктивні антропонімні основи *Дорог-*, *Драг-* відтворюються з композитних слов’янських імен *Дорогокуп, Дорогомил, Дорогосил, Драговит, Драголюб, Драгомил, Драгосил, Драгослав*¹³⁴ та ін. Вони також представлені в регіональних ойконімах *Дорогобуж, Малі Дорогостаї*, пор. також укр. *Доробратово* (що з *Дорогобратово*), *Дрогобич* та ін.

Мотиваційним апелятивним відповідником, який використовувався при іменуванні перших осіб був прикметник *дорогий* ‘близький, милий серцю’, ‘бажаний, жданий’, ‘у звертанні – для вираження любові, приязні’¹³⁵ < псл. **dorgъ* ‘дорогий’ в різних формах поширений у слов’янських мовах, пор.: блр. *дарагі*, болг., мак. *драг*, в.-луж. *drohi*, д.-руськ. *дорогыи*, пол., н.-луж. *drogi*, серб.-хорв. *drâg*, слвн. *drâgi*, ст.-слов. *драгъ*, чеськ., слвц. *drahy*¹³⁶.

Шляхом суфіксального народження антропонімної основи у формі *Драг-* утворено регіональні прізвища: **Драгán, Драганчýк**¹³⁷, **Драголюк**¹³⁸, **Драгончук, Драгун**¹³⁹, (1913) **Драгушь** Мар. Викт.¹⁴⁰; композитне **Драгоман**¹⁴¹ постало

¹²³ СУМ, т. V, Київ 1974, с. 444.

¹²⁴ СПЖЛ, с. 237.

¹²⁵ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, с. 154.

¹²⁶ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 36.

¹²⁷ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 87.

¹²⁸ Б. Грінченко, *Словарь української мови...*, т. 1, с. 399.

¹²⁹ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 248.

¹³⁰ *Телефонний довідник...*

¹³¹ ЕСУМ, т. 5, Київ 2006, с. 261.

¹³² В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 248.

¹³³ В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, с. 154.

¹³⁴ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 89-90.

¹³⁵ СУМ, т. II, с. 379.

¹³⁶ ЕСУМ, т. 2, с. 112.

¹³⁷ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 37.

¹³⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 4, с. 382.

¹³⁹ *Телефонний довідник...*

¹⁴⁰ М. В. Довнар-Запольский, *Весь Юго-Западный край...*, с. 746.

¹⁴¹ *Телефонний довідник...*

в процесі лексико-семантичного переосмислення імені чи прізвиська *Драгоман* < *Драг-* + *-ман*, подібно до сербських утворень зразка *Вукоман*, *Радоман*¹⁴². У формі *Дорог-* відіменний компонент відтворюється з препозиційного складника відтопонімних прізвищ *Дорогобужець*¹⁴³ і (1569) «Янъ *Дорогостайский* зъ Дорогостай»¹⁴⁴. Усічене слов'янське ім'я *Дорож-*, яке «виникло внаслідок приєднання присвійно-прикметникового суфікса **-jъ* до особового імені *Дорог*»¹⁴⁵ причетне до формування суфіксальних дериватів: *Дорожєнко*¹⁴⁶, *Дорожінський*, *Дорóжкін*, *Дорóжко*¹⁴⁷, *Дорожнюк*¹⁴⁸. Серед прикладів антропонімів з-поза меж історичної Рівненщини: ст.-укр. (1552) Васко *Драгъ*, укр. *Дорогань*, *Дроган*, д.-руськ. *Дорожай*, *Дорожъ*, *Драганъ*, ст.-пол. *Drahusz*, *Drogan*, *Drogoch*, *Drogota*, *Drogusz*, *Drogisz* та ін.¹⁴⁹

Прізвища, похідні від антропооснови *Люб-* (< **l'ub-*)

Антропонімна основа *Люб-* як і праслов'янське усічене ім'я *Люб* постало на базі котрогось із двоосновних утворень із препозиційним прикметниковим компонентом *люб-* ‘любий, милий, дорогий’ зразка *Любгост*, *Любогост*, *Любослав*, *Любодар*, *Любозор*, *Любомил*, *Любомисл*, *Любомудр*, *Любоніг*, *Любочад*, *Любояр*¹⁵⁰ чи з постпозиційним компонентом *-люб*: *Благолюб*, *Боголюб*, *Братолюб*, *Волелюб*¹⁵¹. Вона також відбита в назвах (регіональних або дотичних до території дослідження) населених пунктів Велика та Мала *Любаши*, *Любар*, *Любахи*, *Любешів*, *Любиковичі*, *Любинь*, *Любомль* та ін.

Прикметник *любий* (псл. **l'ubъ(jъ)* < **l'ubiti* ‘любити’; пор. в.-луж, н.-луж. *luby* ‘милий, дорогий, коханий’, д.-руськ. *любѣи* ‘коханий, дорогий’, пол. *luby* ‘милий, коханий, дорогий, приємний’, слвц. *l'ubý* ‘милий, дорогий; привабливий, приємний’¹⁵²) в українській мові передає значення ‘який викликає любов до себе; дорогий і близький серцю’, ‘коханий’, ‘любий’¹⁵³. Ця позитивна семантика реалізується в регіональних антропонімах, починаючи з середини минулого тисячоліття, зокрема, в іменах, напр.: (1649) з *Любком* Коновалом¹⁵⁴, патронімах:

¹⁴² П. Чучка, *Слов'янські особові імена...*, с. 172.

¹⁴³ *Реабілітовані історією*, кн. 4, с. 377.

¹⁴⁴ *Архив Юго-западной России...*, т. I, ч. 2, Киев 1861, с. 12.

¹⁴⁵ П. Чучка, *Слов'янські особові імена...*, с. 171.

¹⁴⁶ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 37.

¹⁴⁷ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 46.

¹⁴⁸ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 4, с. 187.

¹⁴⁹ М. О. Демчук, *Слов'янські автохтонні...*, с. 58, 62, 73.

¹⁵⁰ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 129-130.

¹⁵¹ Там само, с. 45, 47, 55, 68.

¹⁵² *ЭССЯ*, вып. 15, Москва 1988, с. 181-182.

¹⁵³ *СУМ*, т. IV, Київ 1973, с. 561.

¹⁵⁴ *Історія міст і сіл Української РСР. Ровенська область*, редкол.; А. В. Мяловицький (голова редкол.), Київ 1973, с. 462.

(1478) па(н) васко **люби(ч)** писа(р) королєвски(и)¹⁵⁵, (1913) **Любичь-Козицкій** Пав. Алдр.¹⁵⁶, численних похідних прізвищах: **Люба**¹⁵⁷, **Любарчѹк**, **Любарщѹк**, **Лѹбиш**¹⁵⁸, **Любечко**, **Лѹбченко**, **Лѹбчик**¹⁵⁹, **Любий**, **Любич**, **Любченко**¹⁶⁰, пор. ст.-укр. (1649) Ива(н) *Любчєнько*, Яцько *Любашє(н)ко*, Иванъ *Любачъ*, Ле (с)ко *Любыка*¹⁶¹, укр. *Люба*, *Любенко*, *Любий*, *Любик*, *Любич*, *Любчак*, *Любченко*, *Любчик*¹⁶², ст.-пол. (1349) *Luban*, (1349) *Lubań*, (1399) *Lubczys*, (1330) *Lubek* / *Łubek*, (1369) *Lubik*¹⁶³, пол. *Luba*, *Lubach*, *Lubacz*, *Lubak*, *Lubas*, *Lubczyk*, *Luber*, *Lubik*, *Lubowicz*, *Lubszczyk*¹⁶⁴, чеськ. *Lubas*, *Luběna*, *Luběnik*, *Lubik*, *Lubina*¹⁶⁵.

У місцевому антропоніміконі засвідчено низку одно- і двоосновних прізвищ прикметникового типу із суфіксами колективної посесивної належності, які вказують на шляхетне чи топонімічне походження або на зв'язок з конкретною особою, в іменуванні якої є компонент *-люб-*: (1545) князя Богдана **Любецкаго**¹⁶⁶, (1564) власність **Любельського**¹⁶⁷, (1708) Антонія **Любенецкаго**¹⁶⁸, **Залюбовський**¹⁶⁹, **Любарський**¹⁷⁰, **Любицький**, **Люблінський**¹⁷¹, **Любрицький**¹⁷², **Любинецький**¹⁷³, пор. пол. *Lubelski*, *Lubieniecki*, *Lubiszewski*, *Lubomski*, *Lubowski*, *Lubowiecki*¹⁷⁴. Особлива роль в діяхронічному розвитку належить польському шляхетському родовому прізвищу *Любомирські* (пол. *Lubomirscy*, *Lubomirski*): (1648) княгині Ядвигі Максиміліановні **Любомирской**, (1719) князем Домиником **Любомирским**¹⁷⁵, (1753) Іосифу **Любомир-**

¹⁵⁵ В. М. Русанівський (ред.), *Українські грамоти XV ст.*, Київ 1965, с. 68.

¹⁵⁶ М. В. Довнар-Запольский, *Весь Юго-Западный край...*, с. 733.

¹⁵⁷ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 212.

¹⁵⁸ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 97.

¹⁵⁹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 70.

¹⁶⁰ *Телефонний довідник...*

¹⁶¹ *Реєстр...*, с. 203, 320, 391, 472.

¹⁶² В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 441-442.

¹⁶³ *SNNP*, s. 86-87.

¹⁶⁴ *Nazwiska w Polsce...*

¹⁶⁵ D. Moldánová, *Naše příjmení*, s. 109.

¹⁶⁶ *Памятники, изданные Временною Комиссиею для разбора древних актов, Высочайше учрежденною при Киевском военном, Подольском и Волынском генерал-губернаторе*, т. 4(2), Киев 1859, с. 78.

¹⁶⁷ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 1, Рівне 1991, с. 15.

¹⁶⁸ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 469.

¹⁶⁹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. I, с. 39.

¹⁷⁰ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 70.

¹⁷¹ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 212.

¹⁷² *Реабілітовані історією*, кн. 6, Рівне 2016, с. 235.

¹⁷³ *Телефонний довідник...*

¹⁷⁴ *Nazwiska w Polsce...*

¹⁷⁵ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 894, 895.

ському¹⁷⁶, (1821) князь С. Любомирський¹⁷⁷, (1858) ks. Kazimierza **Lubomirskiego**¹⁷⁸, (1913) Любомирская Мар. Тадеуш¹⁷⁹, Любомирський¹⁸⁰.

Прозора семантика композитних утворень (1885) Вадимъ Іаков **Миролюбовъ**¹⁸¹ та **Краснолюба**¹⁸².

Прізвища, похідні від антропооснови *Мил-* (< **mil-*)

Антропонімна основа *Мил-* постає внаслідок скорочення давніх слов'янських композитних імен типу: *Богумил*, *Болеми*, *Братомил*, *Будимил*, *Добромил*, *Милован*, *Миловит*, *Міловид*, *Мілодар*, *Мілогость*, *Міломир*, *Мілоніг*, *Мілорад*, *Мілослав* та ін.¹⁸³ Вона також відтворюється з назв населених пунктів *Мильча*, *Милятин* (Рівненщина), *Мильці* (Волинь), *Милятичі* (Львівщина), *Milejów*, *Milecice*, *Milew*, *Milewo*, *Miłaszewo* (Польща) та ін.

Стосовно мотиваційної апелювальної лексики пор.: ст.-укр. *милий* 'улюблений, дорогий'¹⁸⁴, укр. *мілий* 'милий, люб'язний; милий, улюблений; приємний, люб'язний'¹⁸⁵, *мілий* 'дуже приємний, лагідний у стосунках з людьми; хороший, симпатичний', 'сповнений привітності, доброзичливості; люб'язний'¹⁸⁶, псл. **milъ(jь)* з узагальненим значенням 'милий' та його рефлeksi в слов'янських мовах: блр. *мілы*, болг., мак. *мил*, в.-луж., н.-луж., пол. *miły*, д.-руськ. *мильи*, серб.-хорв. *милен*, слвн. *mil*, слвц., чеськ. *milý*, ст.-слов. *милъ*¹⁸⁷.

З-поміж регіональних прізвищ виділяються патронімі суфіксальні похідні від компонента *Мил-* (або вторинних суфіксальних утворень від нього) композитних слов'янських імен типу *Миловит*, *Мілоніг*, *Мілослав* та ін. Серед таких назв, зокрема: **Милевич**, **Мілинчук**¹⁸⁸, **Міленко**, **Мілинкевич**, **Мілищук**, **Мілянюк**¹⁸⁹, **Мілесіук**, **Мількин**, **Мілоук**¹⁹⁰, **Мілянчук**¹⁹¹, (1870) Іванъ

¹⁷⁶ О. Цинкаловський, *Стара Волинь...*, т. 1, с. 152.

¹⁷⁷ *Історія міст і сіл...*, с. 309.

¹⁷⁸ *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. IX, Warszawa 1888, s. 819.

¹⁷⁹ М. В. Довнар-Запольский, *Весь Юго-Западный край...*, с. 747.

¹⁸⁰ *Реабілітовані історією*, кн. 6, с. 235.

¹⁸¹ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 739.

¹⁸² *Реабілітовані історією*, кн. 5, Рівне 2014, с. 471.

¹⁸³ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 48, 50, 55, 57, 87, 136.

¹⁸⁴ Є. Тимченко, *Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV-XVIII ст.: у 2 кн.*, Кн. 1, Київ – Нью-Йорк, 2002, с. 428.

¹⁸⁵ Б. Грінченко, *Словарь української мови...*, т. 2, Київ 1908, с. 432.

¹⁸⁶ *СУМ*, т. IV, Київ 1973, с. 702.

¹⁸⁷ *ЭССЯ*, вып. 19, Москва 1992, с. 46-48; *ЕСУМ*, т. 3, Київ 1989, с. 460.

¹⁸⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 6, с. 426.

¹⁸⁹ *Телефонний довідник...*

¹⁹⁰ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 105, 107.

¹⁹¹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 77, 78.

Милясевичь¹⁹², пор. укр. *Милевич, Миленко, Милко, Милько, Милюк* та ін.¹⁹³, пол. *Milek, Miłoch, Milon, Miłosek, Miłosz, Miłoś, Miłuch*¹⁹⁴.

Від назв населених пунктів з основами *Мил-* / *Міл-*, співвідносних з іменованою особою, або за ознакою належності до шляхетного роду чи за наявністю посесивного зв'язку з людиною, в найменуванні якої присутній корінь *Мил-* / *Міл-* походять історичні і сучасні прізвища: **Милацький, Милиневський, Мілевський**¹⁹⁵, (1778) **Милевскаго**, (1860) **Иванъ Милевскій**¹⁹⁶, (1603) дво(р) **Миляти(ц)кого**¹⁹⁷, **Мілашевський**¹⁹⁸. Зазначене, серед інших, прізвище *Мілевський* має польське коріння (пор. польські історичні назви: (1462) *Johannis Mylewsky*, (1522) *Milewski, Mileski*), сучасне *Milewski* (близько 18 тис. носіїв) і походить від назв населених пунктів з *Mil*: *Milew, Milewo* тощо¹⁹⁹.

Лексичною калькою композитного слов'янського імені *Богумил* постає сучасне рівненське прізвище **Богумил**²⁰⁰, пор. укр. *Богумил*²⁰¹, ст.-пол. (1285) *Vogumil*²⁰², хорв. *Vogumil*²⁰³.

Поряд із прізвищами на *Мил-* (як наслідок історичних міжмовних слов'янських зв'язків і лінгвістичних регіональних традицій) на досліджуваній території активно функціонують особові назви з антропоосновою *Міл-*. Правдоподібно, що їх генезу можна репрезентувати так: **Мілей**²⁰⁴ < *Мил-* < *Милослав*, (вторинне) **Мілейко**²⁰⁵ < *Милей* (апелятивним відповідником імені є псл. **milějъ* < **milъ* + (j) *ějъ*²⁰⁶); **Мілько**²⁰⁷ < зменшуване від *Мильо*, (вторинне) **Мільчак**²⁰⁸, **Мілаш**²⁰⁹ < *Мило* + *аш*. Схожі особові назви характерні для південних і західних слов'янських мов, пор. болг. чол. імена *Мил* < *мил* 'дорогий' або скорочення від (XVI ст.) *Богомил, Милáш, Милéй*²¹⁰, слов. *Милаш, Милій, Милко, Мило, Мил*²¹¹, слов'ян-

¹⁹² Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 942.

¹⁹³ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 475-476.

¹⁹⁴ *Nazwiska w Polsce...*

¹⁹⁵ *Телефонний довідник...*

¹⁹⁶ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 449, 530.

¹⁹⁷ *Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст.*, упоряд. В. Атаманенко, ред. Л. Винар, Острог 2004, с. 89.

¹⁹⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 10, Рівне – Житомир 2021, с. 273.

¹⁹⁹ *Nazwiska w Polsce...*

²⁰⁰ *Реабілітовані історією*, кн. 3, с. 285.

²⁰¹ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 93.

²⁰² *SNNP*, s. 17.

²⁰³ Р. Šimunović, *Naša prezimena*, Zagreb 1985, s. 141.

²⁰⁴ Я. О. Пура, *Краї наші...*, ч. 3, с. 218.

²⁰⁵ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 78.

²⁰⁶ *ЭССЯ*, вып. 19, с. 36.

²⁰⁷ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 107.

²⁰⁸ Я. О. Пура, *Краї наші...*, ч. 3, с. 218.

²⁰⁹ *Телефонний довідник...*

²¹⁰ Й. Заимов, *Български именник*, София 1988, с. 150.

²¹¹ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 136.

ські антропоніми узагальнені В. Шульгачем: серб. *Милей*, словн. *Milej*, ст.-пол. *Miley*, пол. *Milej*, ст.-чеськ. *Miley*, луж. *Milěj*²¹².

Від індивідуального прізвища, мотивованого мирським іменем *Милован* (< *мил* + *ован*, за зразком *Братован*, *Негован*, *Радован*)²¹³, походить патронічне прізвище **Мілованов**²¹⁴, пор. ст.-руськ. (1577) *Милован* Данилович Подымов, (1613) *Милованов* Лазарь Евстафьев²¹⁵, (1629) *Миловановъ* Булгак²¹⁶, болг. *Милованов*²¹⁷, ст.-пол. (1136) *Milowan*, *Milwan*²¹⁸ серб., словн. хорв. *Milovanović* / *Milovanović* < * *Milovanov* < особового імені *Milovan*²¹⁹.

Прізвища, похідні від антропооснови *Рад-* (< **rad-*)

Антропооснова *Рад-* (особові імена *Рад*, *Рада*, *Радь*) утворюється від скорочення поширених двоосновних слов'янських імен типу *Радивіл*, *Радимир*, *Радислав* чи *Доморад*, *Здерад*, *Милорад*²²⁰. Вона також відбита в регіональних назвах населених пунктів *Радивилів*, *Радижеве*, *Радиславка*, *Радихівщина*, *Радів*, *Радове*, *Радухівка*. За версією ж болгарського дослідника Йордана Заїмова давнє ім'я (XI ст.) *Рад* (а також (XVI ст.) *Рáда*, (XV ст.) *Рáдо*) походить від прикметника *рад* 'радісний'²²¹, таким чином характеризуючи веселу вдачу іменованої особи.

В українській лексиці прикметник *радий*, рідше *рад* передає значення 'сповнений радості, задоволення з якогось приводу'²²². Коротка форма *рад* < псл. **radъ* 'радий, радісний' в різних варіантах поширена в слов'янських мовах, пор.: блр., бол., мак., рос. *рад*, в.-луж., н.-луж., пол., *rad*, д.-руськ. *радъ*, словн. *ràd*, словц., чеськ. *rád*²²³.

Шляхом семантичного переосмислення гіпокористик *Рада*, *Радь*, похідних від *Рад* (у давнину це ім'я було відоме майже всім слов'янським мовам²²⁴) сформувалися сучасні прізвища **Рáда**²²⁵, **Радь**²²⁶, пор. укр. *Радь*, *Радьо*²²⁷, ст.-пол. (1430)

²¹² В. П. Шульгач, *Нариси...*, ч. VI, с. 65.

²¹³ С. Илчев, *Речник...*, с. 334.

²¹⁴ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 218.

²¹⁵ С. Б. Веселовский, *Ономастикон...*, с. 198.

²¹⁶ Н. М. Тупиков, *Словарь...*, с. 644.

²¹⁷ С. Илчев, *Речник...*, с. 334.

²¹⁸ *SNNP*, s. 97.

²¹⁹ J. Keber, *Leksikon...*, s. 466.

²²⁰ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 89, 101, 136, 172.

²²¹ Й. Заимов, *Български именник*, с. 185-186.

²²² *СУМ*, т. VII, Київ 1976, с. 426, 428.

²²³ *ЭССЯ*, вып. 32, Москва 2005, с. 159-161; *ЕСУМ*, т. 5, с. 11.

²²⁴ П. Чучка, *Слов'янські особові імена...*, с. 294.

²²⁵ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 135.

²²⁶ *Телефонний довідник...*

²²⁷ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 614.

*Rad*²²⁸. У результаті конфіксації з'явилися особові назви (1870) Івань **Зарадынскій**²²⁹, (1649) Василя **Порадюка**²³⁰. Проте більшість прізвищ утворена способом суфіксального нарощення вихідної антропонімної основи, серед них, зокрема: (1891) Корнетъ Баронъ **Радень**²³¹, **Радей**, **Радіца**²³², **Радиця**, **Радуха**²³³, **Радчик**²³⁴, **Радько**²³⁵, **Радонь**, **Радуль**²³⁶. Пор. ст.-руськ. (1563) Іванъ *Радко*²³⁷, ст.-укр. *Radecz*, *Радко*, *Радул*, *Радько*, ст.-пол. *Radek*, *Radko*, *Radocha*, *Raduń*, *Radeć*, та ін. суфіксальні деривати від основи *Рад-*, упорядковані М.О. Демчук²³⁸.

Незаперечна продуктивність патронімних назв, похідних від *Рад-* або вторинних від неї основ, оформлених різними суфіксами: **Раданчук**, **Радисюк**, **Радовенюк**, **Радченко**, **Радчук**, **Радюк**²³⁹, (1636) Ісаїи **Радевич**²⁴⁰, **Радевич**, **Радкевич**, **Радков**, **Радюков**²⁴¹, (1860) Петръ Иполитовъ **Радзевич**²⁴², **Радимович**²⁴³, (1865) Евстафій **Радкевич**²⁴⁴, **Радковець**, **Радчишин**²⁴⁵, **Радченя**²⁴⁶, пор. ст.-укр. (1649) *Раденко*, (1602) *Радич*, (1570) *Радович*, (1552) *Радкевич*, 1589) *Радкович*, (1687) *Radczyk*²⁴⁷, укр. *Радевич*, *Раденко*, *Радимович*, *Радимчук*, *Радчишин*, *Радкевич*, *Радченко*, *Радчук*, *Радюк*²⁴⁸, болг. *Радин*, (1860) *Раданов*, *Радев*, *Радев*, (1648) *Раденов*, *Раденков*²⁴⁹, слов. *Radić*, *Radović*²⁵⁰, ст.-пол. (1391) *Radkowicz*(z), (1265) *Radonic*²⁵¹, ст.-руськ. (1520) Янко *Радилович*, (1662) Еска *Радиченка*, (1672) *Радичь*, (1478) Сенько *Радьковичь*²⁵².

²²⁸ SNNP, s. 131.

²²⁹ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 775.

²³⁰ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 4, с. 107.

²³¹ И. Ф. Мацкевич, *Адрес-календарь...*, с. 170.

²³² Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 238.

²³³ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 4, с. 238.

²³⁴ *Реабілітовані історією*, кн. 8, Рівне 2018, с. 97.

²³⁵ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. I, с. 53.

²³⁶ *Телефонний довідник...*

²³⁷ Н. М. Тупиков, *Словарь...*, с. 332.

²³⁸ М. О. Демчук, *Слов'янські автохтонні...*, с. 79-80.

²³⁹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 100.

²⁴⁰ *Памятники...*, т. 4 (1), с. 111.

²⁴¹ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 135.

²⁴² *Метричні книги...*, 1860, с. 27.

²⁴³ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 238.

²⁴⁴ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 968.

²⁴⁵ *Реабілітовані історією*, кн. 8, с. 97, 98.

²⁴⁶ *Телефонний довідник...*

²⁴⁷ М. О. Демчук, *Слов'янські автохтонні...*, с. 63, 80.

²⁴⁸ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 613-614.

²⁴⁹ С. Илчев, *Речник...*, с. 415-416.

²⁵⁰ J. Keber, *Leksikon...*, s. 609.

²⁵¹ SNNP, s. 131.

²⁵² Н. М. Тупиков, *Словарь...*, с. 719.

Ознаки колективної посесивності характерні для таких регіональних прізвищ: (1884) Павель **Раданський**, (1861) Константинъ Петровичъ **Радковський**²⁵³, **Радецький**, **Радківський**²⁵⁴, **Радієвський**²⁵⁵, (1545) городня Васька **Радовицкаго**²⁵⁶, (1612) паномъ **Радомьскимъ**²⁵⁷, **Радомський**²⁵⁸, пор. укр. *Радецький*, *Радковський*, *Радомський*²⁵⁹, болг. *Радански*, *Раденовски*, *Радивенски*²⁶⁰, ст.-пол. (1492) *Radochoński*, (1407) *Radomski*²⁶¹.

Серед засвідчених композитних прізвищ: **Радван**²⁶², похідне від слов'янського імені *Радван* < *Радован*²⁶³ < псл. **radovanъ*²⁶⁴, пор. болг. *Радованов* < *Радован* < *Рад* + *-ован*, за зразком *Братован*, *Милован*, *Негован*²⁶⁵, слвн. *Rádovan*²⁶⁶, ст.-пол. (1187) *Radowan*, (1153) *Radwan*²⁶⁷, хорв. *Radovan*²⁶⁸; (1545) пана Николая **Радзивилла**²⁶⁹, **Радзівілов**²⁷⁰, **Радзивилюк**²⁷¹ – похідні від русько-литовського імені *Радзивіл* < можливо, від *радити* і *вільно*²⁷²; співвідносну історичну назву міста *Радивилів* (1570) *Radziwiłow*, (1893) *Радзивиловъ*, (1946) *Радзивилів*) Василь Вікторович Лучик розглядає як посесив на *-ів* (*-овъ*) від антропоніма *Радивиль*²⁷³; (1603) двор Миколая **Радого(н)ско(г)**²⁷⁴ (ад'єктив від незасвідченого антропоніма **Радогон* < *Рад(о)* + *гон*, пор. укр. діал. *гон* 'велике поле', 'велика земельна ділянка'²⁷⁵).

²⁵³ Н. И. Теодорович, *Историко-статистическое...*, с. 687, 1071.

²⁵⁴ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 100.

²⁵⁵ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. V, с. 135.

²⁵⁶ *Памятники...*, т. 4(2), с. 18.

²⁵⁷ *Архив Юго-западной России...*, т. VI, ч. 1, с. 404.

²⁵⁸ *Реабілітовані історією*, кн. 8, с. 97.

²⁵⁹ В. Ірклієвський, *Етимологічний словник...*, с. 613-614.

²⁶⁰ С. Илчев, *Речник...*, с. 416.

²⁶¹ *SNNP*, s. 131.

²⁶² *Реабілітовані історією*, кн. 8, с. 95.

²⁶³ П. Чучка, *Слов'янські особові імена...*, с. 294, 296.

²⁶⁴ *ЭССЯ*, вып. 32, с. 154.

²⁶⁵ С. Илчев, *Речник...*, с. 417.

²⁶⁶ J. Keber, *Leksikon...*, s. 609.

²⁶⁷ *SNNP*, s. 131.

²⁶⁸ Р. Šimunović, *Naša prezimena...*, s. 17.

²⁶⁹ *Памятники...*, т. 4(2), с. 105.

²⁷⁰ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 100.

²⁷¹ *Реабілітовані історією*, кн. 8, с. 95.

²⁷² Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 172.

²⁷³ В. В. Лучик, *Етимологічний словник топонімів...*, с. 504.

²⁷⁴ *Описи Острожчини...*, с. 89.

²⁷⁵ С. В. Шийка, *Словник народних географічних термінів Ровеницини*, Тернопіль 2016, с. 32.

Прізвища, похідні від антропооснови *Свят-* (< *svęt-)

Антропонімна основа *Свят-* в якості препозиційного компонента двоосновних давньоруських імен *Святополк* та *Святослав* (їх носії були співвідносні з територією історичної Рівненщини) засвідчена в Іпатіївському літописі: (1113) «благовѣрнии князь Михайль зовемыи *Стѣполкъ*»²⁷⁶, (1144) *Стѣславъ* Всеволодичь²⁷⁷, пор. також *Святобор*, *Святовит*, *Святогор*, *Святодар*, *Святозар*, *Святомир*, *Святоплуг* та ін.²⁷⁸

Мотиваційний ад'єктив укр. *святий*, поет. *свят* 'перейнятий божественною силою', 'праведний', 'морально чистий, благородний'²⁷⁹ (блр. *святѣ*, болг. мак. *свет*, в.-луж. *swjaty*, д.-руськ. *святѣ*, н.-луж. *swěty*, пол. *święty*, рос. *свят*, *святѣй*, серб.-хорв. *свѣт*, *свѣтѣ*, слвн. *svét*, слвц. *svätý*, чеськ. *svatý*) походить від псл. *svętъ* 'святий'²⁸⁰.

У місцевому прізвищотворенні антропооснова *Свят-* відноситься до непродуктивних. Серед засвідчених прізвищ, зокрема: (1913) **Святополкъ-Четвертинскій** Янушъ Евст²⁸¹, **Святенко**²⁸², **Святѣцький** (< ойконіма *Святець*), **Святкѣ**, **Святѣха**²⁸³, **Святчук**²⁸⁴, пор. ст.-укр. (1649) Па(р)хомъ *Свя(т)ка*²⁸⁵, (1686) Гедеонъ *Святополкъ Четвертенскій*, (1662) Дмитрій *Святѣха*²⁸⁶, укр. *Святенко*, *Святий*, *Святило*, *Святка*, *Святоша*²⁸⁷, ст.-пол. (1485) *Świętoniowic* (< *Świętoń*), (1470-1480) *Świętoszowic* (< *Świętosz*), (1331) *Święty*²⁸⁸, пол. *Świętczak*, *Świętek*, *Świętoń*, *Święty*²⁸⁹.

Висновки і перспективи подальших досліджень

Розв'язуючи проблематику розмежування співзвучних відкомпонітованих та відапелятивних особових назв варто виходити з того, що в давні часи будь-яке слово могло стати антропонімом, якщо воно індивідуалізувалося й набувало семантичної вмотивованості стосовно конкретної іменованої особи. На основі загальних назв (зокрема, прикметників із доброзичливою, благородно-поба-

²⁷⁶ Полное собрание русских летописей, т. 2: Ипатьевская летопись, Санкт-Петербург 1908, с. 191.

²⁷⁷ Там само, с. 219.

²⁷⁸ Г. С. Лозко, *Рідні імена...*, с. 189-190.

²⁷⁹ СУМ, т. IX, Київ 1978, с. 101.

²⁸⁰ ЕСУМ, т. 5, с. 200.

²⁸¹ М. В. Довнар-Запольский, *Весь Юго-Западный край...*, с. 747.

²⁸² Реабілітовані історією, кн. 8, с. 255.

²⁸³ Я. О. Пура, *Сучасні прізвища...*, ч. IV, с. 107.

²⁸⁴ Я. О. Пура, *Край наш...*, ч. 3, с. 246.

²⁸⁵ Реєстр..., с. 439.

²⁸⁶ Н. М. Тупиков, *Словарь...*, с. 351, 352.

²⁸⁷ В. Ірклівський, *Етимологічний словник...*, с. 641.

²⁸⁸ SNNP, s. 163.

²⁸⁹ *Nazwiska w Polsce...*

жальною семантикою) формувалися складніші конструкти – імена, прізвища, прізвища не тільки з ідентифікаційною метою, але й з метою захисту людини від всього злого й побажання доброго. З огляду логіко-послідовного ономастичного розвитку важливим постає не процес диференціації зазначених особових назв, а процеси їх взаємозв'язку, взаємозалежності, взаємообумовленості тощо.

Прикметникові антропонімічні основи *Год-*, *Добр-*, *Драг-*, *Люб-*, *Мил-*, *Рад-*, *Свят-* розглядаються в дослідженні як компоненти складних слов'янських імен у зіставленні з первинними апелятивними відповідниками. Вони також реконструюються з топонімів та значного залученого масиву регіональних прізвищ – однокореневих суфіксальних похідних, відтопонімних та відкомполітичних іменних утворень. Системність, повнота й цілісність дослідження забезпечується диференціацією матеріалу за лексико-семантичними підгрупами, наведенням прикладів онімів з інших українських і слов'янських територій.

Обширний фактичний матеріал, результати лінгвістичного аналізу й строго структурована методика дослідження може, в перспективі, застосовуватися до вивчення інших груп регіональної особової лексики.

References

- Arkhir Yugo-zapadnoy Rossii, izdavayemyy Vremennoy komissiyey dlya razbora drevnikh aktov*, t. I, ch. 2, Kiyev 1861; t. VI, ch. 1, Kiyev 1883.
- Bohdan F., *Slovnyk ukrayins'kykh pryzvyshch u Kanadi*, Vinnipeg – Vankuver 1974.
- Chuchka P., *Prizvyshcha zakarpats'kykh ukrayintsiv: istoryko-etymolohichnyy slovnyk*, L'viv 2005.
- Chuchka P., *Slov'yans'ki osobovi imena ukrayintsiv: istoryko-etymolohichnyy slovnyk*, Uzhhorod 2011.
- Chuchka P. P., *Antroponimiya Zakarpattya*, Uzhhorod 2008.
- Demchuk M. O., *Slov'yans'ki avtokhtonni osobovi vlasni imena v pobuti ukrayintsiv XIV-XVII st.*, Kyiv 1988.
- Dovnar-Zapol'skiy M. V., *Ves' Yugo-Zapadnyy kray: spravochynaya i adresnaya kniga po Kiyevskoy, Volynskoy, Podol'skoy guberniyam*, Kiev 1913.
- Etymologicheskyy slovar' slavyanskikh yazykov. Praslavianskiy leksicheskiy fond*, vyp. 15, Moskva 1988; vyp. 19, Moskva 1992; vyp. 32, Moskva 2005;
- Etymolohichnyi slovnyk ukrayins'koy movy*, t. 1-6, Kyiv 1982-2012.
- Hlukhovtseva K. D., Hlukhovtseva I. Ya., Lyesnova V. V., *Slovnyk pryzvyshch zhyteliv Luganshchyny*, t. 1, Lugans'k 2011.
- Hrinchenko B., *Slovar ukrayins'koy movy*, t. 1-4, Kyiv 1907-1909.
- Ilchev S., *Rechnik na lichnite i familni imena u bulgarite*, Sofie 1969.
- Irkliyevs'ky V., *Etymolohichnyy slovnyk ukrayins'kykh pryzvyshch*, München 1987.
- Istoriya mist i sil Ukrayins'koy RSR. Rovens'ka oblast'*, redkol.; A. V. Myalovyts'ky (holova redkol.), Kyiv 1973.
- Keber J., *Leksikon priimkov*, Ljubljana 2021.
- Kowalik-Kaletka Z., Dacewicz L., Raszewska-Żurek B., *Słownik najstarszych nazwisk polskich pochodzenie językowe nazwisk omówionych w „Historii nazwisk polskich”*, t. I, Warszawa 2007.

- Lozko H. S., *Ridni imena. Slov'yanskyy imenoslov*, Ternopil' 2011.
- Luchyk V. V., *Etymologichnyy slovnyk toponimiv Ukrayiny*, Kyiv 2014.
- Matskevich I. F., *Adres-kalendar' Volynskoy gubernii na 1892 god*, Zhitomir 1891.
- Metrychni knyhy pravoslavnykh tserkov Rovenskoho povitu. 1818, [v:] *Derzhavnyy arkhiv Zhytomys'koyi oblasti*, f. 1, op. 78, spr. 1101.
- Metrychni knyhy pravoslavnykh tserkov Rovenskoho povitu. 1860, [v:] *Derzhavnyy arkhiv Zhytomys'koyi oblasti*, f. 1, op. 78, spr. 1148.
- Mihajlovič V., *Srpski prezimenik*, Novi Sad 2002.
- Moldánová D., *Naše příjmení*, Praha 2010.
- Moroshkin M. Ya., *Slavyanskiy imenoslov, ili sobraniye slavyanskikh lichnykh imen v alfavitnom poryadke*, Sankt-Peterburg 1867.
- Nazwiska w Polsce, [w:] <https://nazwiska.ijppan.pl/?>.
- Opysy Ostrozhchyny druhoi polovyny XVI – pershoi polovyny XVII st., uporyad. Atamanenko V., red. Vynar L., Ostroh 2004.
- Pamyatniki, izdannyye Vremennoyu Komissiyeyu dlya razbora drevnikh aktov, Vysochayshe uchrezhdennoyu pri Kiyevskom voyennom, Podol'skom i Volynskom general-gubernatore, t. 4 (1, 2), Kiev 1859.
- Polnoye sobraniye russkikh letopisey, t. 2: *Ipat'yevskaya letopis'*, Sankt-Peterburg 1908.
- Pura Ya. O., *Kray nash u nazvakh*, ch. 1-4, Rivne 1991-2002.
- Pura Ya. O., *Suchasni prizvyshcha Rivnenshchyny*, ch. I, IV-V, Rivne 1984-1990.
- Reabilitovani istoriyeyu. Rivnens'ka oblast', redkol., A. A. Zhyv'yuk (vidp. sekr.), kn. 3-10, Rivne 2013-2021.
- Reyestr Viys'ka Zaporoz'koho 1649 roku, redkol., F. P. Shevchenko (vidp. red.), Kyiv 1995.
- Rospond S., *Struktura i klassifikaciya drevnevostochnoslavianskikh antroponimov (imena)*, «Voprosy yazykoznanija» 1965, № 3.
- Shulhach V. P., *Narys z praslovianskoi antroponimii*, ch. I-IX, Kyiv 2008-2025.
- Shyyka S., *Prizvyshcha Rivnenshchyny iz sufiksamy -uk-, -yuk-, -chuk- u konteksti ukrajins'ko-pol's'kykh doslidzen'*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 2025, t. 60.
- Shyyka S., *Prizvyshcha Rivnenshchyny iz sufiksom -s'k u konteksti hermano-slov'yans'koho movnoho rozvytku*, „Slavia Orientalis” 2025, t. LXXIV, № 4.
- Shyyka S. V., *Slovnyk narodnykh heohrafichnykh terminiv Rovenshchyny*, Ternopil' 2016.
- Šimunović P., *Naša prezimena*, Zagreb 1985.
- Slovnyk ukrajins'koyi movy*, t. I-XI, Kyiv 1970-1980.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, t. IX, Warszawa 1888.
- Svoboda J., *Staročeská osobní jména a naše příjmení*, Praha 1964.
- Telefonnyy dovidnyk Ukrainy. Za alfavitom*. Rivne, [v:] <https://spravka109.net/ua/ukraine>Rivne>
- Teodorovich N. I., *Istoriko-statisticheskoye opisaniye tserkvey i prikhodov Volynskoy eparkhii*, t. II, Pochaev 1889.
- Tsynkalovs'kyi O., *Stara Volyn' i Volyns'ke Polissia*, t. 1-2, Vinnipeh 1984-1986.
- Tupikov N. M., *Slovar' drevne-russkikh lichnykh sobstvennykh imen*, Sankt-Peterburg 1903.
- Tymchenko Ye., *Materialy do slovnyka pysemnoyi ta knyzhnoyi ukrajins'koyi movy XV-XVIII st.*, kn. 1, Kyiv – N'yu-York 2002.
- Ukrayins'ki hramoty XV st.*, red. V. M. Rusanivs'kyi, Kyiv 1965.
- Veselovskiy S. B., *Onomastikon: drevnerusskie imena, prozvischa i familii*, Moskva 1974.
- Zaimov Y., *Bŭlgarski imennik*, Sofie 1988.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Світлана Шийка – кандидат філологічних наук, доцент, Національний університет водного господарства та природокористування, доцент кафедри журналістики та українознавства. **Публікації: словник:** *Словник народних географічних термінів Ровеницини*, Тернопіль 2016. **Розділ колективної монографії:** *Українська історична антропоніміка на межі століть*, [в:] *Scientific developments of European countries in the area of philological researches: Collective monograph*, Riga Izdevnieciba „Baltija Publishing” 2020, part 2, pp. 603-620, [в:] <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-56-3.2.16>. **Статті у виданнях Scopus:** *Прізвища Рівненицини із суфіксами -ук-, -юк-, -чук- у контексті українсько-польських досліджень*, „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej” 2025, t. 60. s. 1-22, [в:] <https://doi.org/10.11649/sfps.3466>; Шийка С. В., *Прізвища Рівненицини із суфіксом -ець < *-ьсь на слов'янському тлі*, „Slavica Slovaca” 2025, вип. 60, № 2, s. 227-240, [в:] <https://slavistika.sk/slavica-slovaca/archiv-casopisu-slavica-slovaca/>; *Прізвища Рівненицини із суфіксом -ськ у контексті германо-слов'янського мовного розвитку*, „Slavia Orientalis” 2025, t. LXXIV, № 4, s. 129-146, [в:] <https://doi.org/10.24425/slo.2025.157419>.

ORCID: 0000-0002-8138-7205

Email: awm.4146@gmail.com, svtlanashyyka@ukr.net